კვირა, 1918 წ. მაისის 26 № 10

წელიწადი მეოთხე

კვირა, 1918 წ. მაისის 26 № 101

ფასი თბილისში და პროვინციაში 30 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 35 კაპ.

საქართველო

რედაქცია

ხელნაწერები მოკლედ უნდა იყოს დაწერილი ქაღალდის მხოლოდ ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უსახელოდ გამოგზავნილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავი წერილები არ ინახება და რედაქცია ავტორთან მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქტორი ღებულობს დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

ხელის მოწერის ფასი: წლიურად — 30 მ., ექვსი თვით და ცალკე — 18 მ. თვეში (ცალკე ნომრებით) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 30 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვერდზე 60 კაპ. უკანასკნელზე — 30 კაპ. საქართველოს გარეშე მოსული განცხადებისა ფასი ორჯერ მეტია. ხანგრძლივათ განცხადება თითოეულ ზომით: 20×2—15 მანეთი, 30×2—20 მანეთი. მიხამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 1 მან. ქალაქგარეთ 1 მ. და 50 კ. ფულები და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. სამგლოვიარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ტელეგრამების მისამართი: Тифлисъ почт. ящикъ № 76 Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

საქართველოს დამოუკიდებლობა გადასწყდა

სამშაბათს 28 მაისს გადახდილ იქნება ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი ტრაგიკულად მოკლულ

ნიკოლოზ ხარლამპის ძე ხუციშვილის

სულის მოსახსენებლად, კუკიის წმიდა ნიკოლოზის ეკლესიაში, რასაც აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ მშობლები მღ. ხარლამპი ნიკოლოზის ძე, ეკატერინე გიორგის ასული ხუციშვილი, შვილები: ეკატერინე, გიორგი, მიხეილ და პაპა გიორგი სოლომონის ძე და მეუღლე მისი ეკატერინეს ასული და შვილი მათი ილია მჭედლიშვილები. წირვა დაიწყება 10 საათზე.

2—1627—1

დამოუკიდებელი საქართველო აღდგა, გაუმარჯოს საქართველოს!

დღეიდან საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრივი ცხოვრება აღდგენილია.

გაუმარჯოს საქართველოს, გაუმარჯოს ქართველ ერს!

საქართველოს ყოველი ნაწილი, ქართველი ერის ყოველი საზოგადოებრივი წრე, ჯგუფი ქედს მოიხრის საქართველოს აღდგენილ თავისუფლების წინაშე.

ქართველი ხალხი—სოფლის მეურნე, ქალაქის მუშა, ხელოსანი, თუ ვაჭარმრეწველი ერთსულოვნად უნდა შემოკრბენ საქართველოს სახელმწიფოებრივი ცხოვრების აღმშენებლობისათვის. ყოველი კლასის, ყოველი ჯგუფის და თვითეული ქართველი მამულიშვილის მხნე და თავგანწირული მოქმედებაა საჭირო საქართველოს სახელმწიფოებრივი ცხოვრების მტკიცე ნიადაგზე დასამყარებლად.

მთელი ერის საქმეანი ამოძრავებაა საჭირო, რომ ჩვენმა სამშობლომ დროზე დააღწიოს თავი დღევანდელ ეკონომიურ ჩამოქვეითებას, ფინანსიურ გასაჭირს, ანარქიას და უწესრიგობას.

ხალხის ამოქმედება მეურნეობის აღსადგენად და ასაყვავებლად, მრეწველობისა და აღებ-მიცემობის გასაცხოველებლად, ხალხის ქონებრივ და კულტურულ კეთილდღეობას დასამყარებლად მოითხოვს ეროვნული ცხოვრების მშვიდობიან პირობებს.

დამოუკიდებელი საქართველოს მთავრობა დაუყოვნებლივ შეუდგება ოსმალეთთან და მის მოკავშირეებთან და აგრეთვე ყველა მეზობელ ერებთან მშვიდობიანი განწყობილების დამყარებას. საქართველოს არ დაუწყია ომი და არც უწარმოებია ის. ომი დაწყებული იყო იმ რუსეთის მთავრობის მიერ, რომელმაც უხეში ძალით გააუქმა საქართველოს სახელმწიფოებრივობა, ომი გამოცხადდა დაუკითხავად ქართველი ერისა და წინააღმდეგ მისი სურვილისა. ეს ომი განაგრძო ამიერკავკასიის რესპუბლიკამ, რომლის ფარგლებიდან დღეს გამოდის საქართველო.

ქართველ ერს სურს მშვიდობიანს და მეგობრულს განწყობილებაში იყოს ოსმალეთთან. ოსმალეთის აზრიც მრავალჯერ ეცნია ქართველ ხალხს, რომ მას არ სურს ომი საქართველოსთან, რომ ოტომანთა მთავრობას საქართველოსთან შეთანხმება და მეგობრული განწყობილების დამყარება აქვს მიზნად. საუკუნეთა მაგალითები გვარწმუნებს, რომ ასეთი გზა ორივე ქვეყნისთვის არის საიმედო და სასარგებლო.

ოსმალეთთან მორიგებით, მასთან და მის მოკავშირეებთან შეთანხმებით საქართველო უზრუნველყოფს ყველა თავის საზღვრებს და თავისუფალ სახელმწიფოებრივ განვითარებას. საქართველოს იმედი აქვს რომ ძლიერი გერმანეთი მის გარდა გაუწევს მას პოლიტიკურ მფარველობას და დახმარებას აღმოუჩენს ჩვენს სუსტ მეურნეობას ეკონომიურ ფინანსიური ცხოვრების მოწესრიგებაში. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ პოლიტიკურად მოწყობილი და ეკონომიურად მოღონიერებული საქართველო საიმედო ბაზა იქნება იმ დიდი ეკონომიურ-კულტურულ მსვლელობისათვის, რომელიც შუა ევროპიდან მომდინარეობს.

დამოუკიდებელ საქართველოს ამ ჟამად მრავალი მტერი ჰყავს შინ და გარედ. მაგრამ მთელი ერი იქნება დამცველი სამშობლოს თავისუფლების. ქართველი მხედრობა იქნება ფხიზელი დარაჯი საქართველოს დამოუკიდებლობის.

ამიერიდან საქართველოს ჯარებს საქართველოს დროშა წარუძღვება წინ და ქართველი მხედარი ვერ უღალატებს მრავალ-საუკუნეთა ქარცეცხლში გამომწვარ სახელოვან ეროვნულ დროშას.

საქართველოს სახელმწიფოებრივობის აღდგენა და საქართველოს ეროვნული დროშის გაშლა აღადგენს ერში საუკუნის მონობის დროს მიყუჩებულ მამულიშვილურ გრძნობებს, სამშობლოსთვის თავდადებას და თავგანწირულებას. ქართველი მხედრობა დიდსულად განაგრძობს სახელოვან წინაპართა გზას და მტკიცედ დაიცავს საქართველოს მიწა-წყალს, მის თავისუფლებას და ეროვნულ მთავრობას, რომელიც ამ საიმედო ძალაზე დაყრდნობილი შეუდგება ჩვენი დაუძლურებული ეროვნული ცხოვრების აშენებას და აღდგენას.

საქართველოს მამულიშვილნო! სამშობლოს მიოფლიო ქარტეხილს, შინაურ და გარეშე ბრძოლაში საქართველოს თავისუფლება იშვა. შემოკრბით ყველანი მის დასაცავად, ასაყვავებლად.

გაუმარჯოს განთავისუფლებულს საქართველოს, გაუმარჯოს ქართველ ერს!

საერთაშორისო მდგომარეობა

მოვლენათა განვითარებამ არ გაამართლა ის დიპლომატიური შეხედულება თითქო ავსტრია-გერმანიის სტრატეგიული ზავის ჩამოგდება დაახლოებდა ცენტრალური კავშირის საბოლოო გამარჯვებას და საყოველთაო მშვიდობიანობის დამყარებას ევროპაში. ეს გარემოება უწინარეს ყოვლისა ალბათ იმით აიხსნება, რომ გერმანიის აღმოსავლეთის ფრონტზე შედარებით მდარე ღირსების ჯარები ჰყავდა, დასავლეთის ნაწილები, რომლის გადასხმა ძალით განწყობილებას რადიკალურად ვერ შესცვლიდა დასავლეთის ფრონტზე. მეორე მხრივ შესაძლებელია, რომ აღმოსავლეთის საფრთხის გაქრობამ ერთგვარი ფსიხოლოგიური მოდუნება გამოიწვია გერმანელ ერში. სანამ იმპერია გარედამ და კვერის შუა იყო მოქცეული, სანამ მტერი ემუქრებოდა არა მარტო მეცისა და შტრასბურგის, არამედ კენიგსბერგის და დანციგის ციხე-სიმაგრეებს, ხალხი იმ თავგანწირულებით იყო გამსჭვალული, რომელსაც სასოწარკვეთილება ჰქმნის. მაგრამ რუსეთი რევოლუციამ დაშალა და დაასუსტა: აღმოსავლეთის საზღვარი ერთი ორად დაშორდა პრუსიის დედა ქალაქს. ამან გამოიწვია დიდ ლხინის გრძნობა, რომელიც ყოველთვის მოსდევს გადარჩენილ ხიფათის მოქმედებას.

უკანასკნელი იერიშები ამიენ-ა, სენ კანტენისა და ლაფერის რაიონში გერმანელების გამარჯვებით დამთავრდა, თუ გამარჯვებათ ჩავსთვლით წინ წაწევას ხუთი ან ათი კილომეტრის მანძილზე. გერმანული გაზეთების ცნობით მარტო ინგლისელებს ეს ბრძოლა ექვსას ათას კაცათ დაუჯდათ. მაგრამ ნაკლები არ უნდა იყოს გერმანელების ზარალი. ყოველს შემთხვევაში უეჭველია, რომ ჰინდენბურგის არმიისთვის ჯერ-ჯერობით მიუწდომელია კალეცა და პარიზიც.

შეიძლება ამით აიხსნებოდეს, რომ გერმანულ გაზეთებში ბოლო დროს გახშირდა კომპლიმენტები „საუცხოვო ფრანგის ჯარისადმი, რომელიც თავისი სიმხნით და თავისი გმირობით, უიმედოთ გაწირული ინგლისის საქმეს ემსახურება“. ამავე გაზეთების ცნობით კლემანსომ აგრძნობინა ავსტრია-ჰუნგრეთის მთავრობას, რომ საფრანგეთი წინააღმდეგი არ იქნებოდა ნაზიჯი გადადგა საერთო ზავის მოსახლოვებლად; მაგრამ როცა ავსტრია-ჰუნგრეთის მთავრობა კლემანსოს შეეკითხა, თუ რა ნიადაგზე შეიძლება მოლაპარაკების დაწყება, საფრანგეთის მინისტრ-პრეზიდენტმა გადაჭრით განაცხადა, რომ ელზას ლოთრინგის დაბრუნება აუცილებელი პირობაა მშვიდობიანობის დამყარებისა. როგორც სჩანს არც იმპერატორი კარლოსი, არც მით უმეტეს გრაფი ჩერნინი წინააღმდეგნი არ იყვნენ დათმობის პოლიტიკისა. მაგრამ გერმანიის უკიათობამ სამინისტროს ნაწილობრივი კრიზისი გამოიწვია. ვენაში: გრაფი ჩერნინი გადადგა და მისი ადგილი ბურიანმა დაიჭირა, რომელიც, როგორც სჩანს, თან ხმაა უსიტყვოთ ჰერტვიგისა და გერმანული იმპერიალისტების განზრახვებს ემსახურება.

ეს მოვლენა მით უფრო დასანანია, რომ საერთო ნადავლიდან დიდმა ლომის კერძი გერმანიას ერგო. ბუქარესტის ზავზე ავსტრია-ჰუნგრეთმა მხოლოდ იმას მიაღწია, რომ რუმინეთის დასავლეთის საზღვრები შეასწორა მის სასარგებლოდ. ჩრდილოეთის დობრუჯა კონსტანციითურთ ნომინალურად მოკავშირეების საერთო საკუთრებად გამოცხადდა, მაგრამ ფაქტიურად ან გერმანიის ხელში იქნება ან ბულგარეთის. უკრაინიდან ჰაბსბურგთა მონარქია არსებითად სრულიად განდევნილია და ახალი სახელმწიფო გერმანიის სურვილებისა და ინტერესების მიხედვით ეწყობა. იგივე შეიძლება ითქვას პოლონეთის შესახებ, რომელმაც რამდენიმე მნიშვნელოვანი სტრატეგიული პუნქტი პრუსიას უნდა დაუთმოს. ლიტვის ლანდრატის კათოლიკურ ნაციონალისტურმა უმრავლესობამ დაამარცხა ბოლშევიკურ ინტერნაციონალისტური ოპოზიცია, დამოუკიდებლობა გამოაცხადა და გერმანიას განმეორებით მფარველობა და დახმარება სთხოვა. იმპერიის კანცლერმა დელეგაციას აგრძნობინა, რომ ლიტვის დამოუკიდებლობა გერმანიის ეკონომიურ კავშირში შევლას გულისხმობს. ფულისა და საბაჟო საზღვრების გაერთიანებას და მონაწილეობას იმ ხარჯების დაფარვაში, რომელიც გერმანიამ ლიტვის განთავისუფლებას მოახმარა. ჰერცოგ ფონ ურახი ყველაზე ახლობელი კანდიდატია ვილნოს ახალი ტახტისთვის.

ოსტზეის პროვინციების კავშირი გერმანიასთან ალბათ კიდევ უფრო მჭიდრო იქნება. ბერლინის მთავრობის საბოლოო განზრახვა ის უნდა იყოს, რომ კურლიანდიისა, ლიფლიანდიისა და ესტლიანდიიდან ერთი სამეფო შეადგინოს, რომელიც პერსონალურ უნიაში იქნება პრუსიასთან: პრუსიის მეფე იქნება ბალტიკის ჰერცოგი. ამით ასრულდება ნატვრა, რომელსაც ჰოჰენცოლერნთა დინასტია საუკუნეების განმავლობაში ატარებდა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის წინაშე

ჩვენი ქვეყანა ახალს და უდიდესს პოლიტიკურ მნიშვნელობის ფაქტის მოლოდინშია. დადგა ის დრო, როდესაც ჩვენი ერის ეხლანდელმა ხელმძღვანელმა წრეებმა უნდა საბოლოოდ სთქვან თავისი სიტყვა და გადადგან კიდევ ერთი ნაბიჯი, რომელიც დაუმკვიდრებს ჩვენს ხალხს თავისუფალ ცხოვრების განმტკიცების იმედს. ნელნელა და თანდათანობით თვით ცხოვრების ვითარების ულმობელობით მზადდებოდა ეს ისტორიული ჟამი, როდესაც უნდა დარეკოს საქართველოს თავისუფლების, ქართველი ერის და მისი დემოკრატიის აღორძინების ზარმა, რომლის მოლოდინი და იმედი ასეთის სიმტკიცით აღაფრთოვანებს ქართულ აზროვნების საუკეთესო წარმომადგენელთ მთელი სიგრძეზედ უკანასკნელ თაობათა. რუსეთის რევოლუციის გაშლილს ხანაში ჩვენმა ერმა და მისი უმრავლესობის მიერ წამოყენებულმა ხელმძღვანელმა პოლიტიკურმა მიმართულებამ გაიარა აზრთა სხვადასხვაობის რაც დიდიმე საფეხური. ჯერ პირველად ჩვენს ჩაქიდება რუსეთის საერთო რევოლუციურ და დემოკრატიულ ფრონტისა და ამ ფრონტის სახელით ბრძოლა დემოკრატიულ ძალების ამოძრავებისათვის ეროვნულ პოლიტიკურ ნიადაგზე. შემდეგ, როდესაც ეს „მთლიანი“ ფრონტი თანდათან ირღვეოდა პროცესის შინაგანი ხასიათის და ოქტომბრის ბოლშევიკურ რევოლუციის შედეგი სამოქალაქო ომი შეიქმნა, განცხოველდა ძიება ახალ ერთიან ფრონტის შესაქმნელად ადგილობრივ ამიერკავკასიის მასშტაბით. ისეთივე სიმტკიცით, როგორც უწინ უჭერდა მთლიან რუსეთის ფრონტს, იცავდა ეხლა ჩვენი სოციალდემოკრატია, როგორც ქართული პოლიტიკური ცხოვრების ხელმძღვანელი პარტია, კიდევ უფრო ფართო ერთიან ამიერკავკასიის დემოკრატიულ ფრონტს, რომლის ინტერესების გამო გვიახლოვდებოდა თვით ქართველ ერის თვითმყოფობის საკითხის გადაწყვეტა და რომლის დაცვისაკენ მიმართული იყო ჩვენი რევოლუციური დემოკრატიის საუკეთესო ძალები. რა შედეგი მოჰყვა ამ გზას, ეხლა უკვე ცხადია. ქართველობამ, სოციალდემოკრატიის სახით, ვერ შესძლო საკუთარი გარკვეული პოლიტიკური კურსის შემუშავება და ეროვნებათა ერთმანეთის მოწინააღმდეგე ინტერესების შერიგებით გატაცებულმა დაჰკარგა თავისი ბედის თავისივე ხელით გამოჭედის საშუალება. ჯერ კიდევ ბრესტლიტოვსკში გამართულ მოლაპარაკების დროს და შემდეგ ტრაპიზონში და ბათომშიც საქართველომ ვერ მოახერხა გამოსულა, როგორც თავისებურმა და თავისი ინტერესების მქონე ერთეულმა. ჩვენი ბედი დაუკავშირდა თავის დროზე მთელს იმ სხვა საკითხებისას, რომელთა წინასწარი გარკვევა საჭირო იყო სწორი პოლიტიკური ხაზის შესამუშავებლად. სამწუხაროდ, არც კავკასიის თურქეთა ოსმალეთისადმი სრულიად კანონიერი მიდრეკილება, იმ ერთა თვითგამორკვევის პრინციპის თანახმად ვაინც, რომელიც წამოყენებული იყო რუსეთის რევოლუციის მიერ, არც აგრეთვე ოსმალეთის და მეორეს მხრივ გერმანეთის პოლიტიკური მიზნები კავკასიაში და საზოგადოდ წინა აზიაში, არც კიდევ მთიელ ხალხებისთვის რუსეთის ორიენტაციის ნებაყოფლობით მიღების შეუძლებლობა საზოგადოდ, არც ერთი ის საკითხი, რომლის გადაწყვეტასთან მჭიდროდ დაკავშირებულია საქართველოს ბედი, არ იყო იმდენად გათვალისწინებული და ცნობად მიღებული, რომ ჩვენს პოლიტიკა თავიდანვე მისცემოდა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რეალი და მიზანშეწონილი მიმართულება. აქ ერთხელ კიდევ აღმოჩნდა რუსთა თვითმპყრობელობის რეჟიმის გამოყვანილი გავლენა ჩვენი ერის სულიერ მდგომარეობაზედ, მისს ფსიხიკასა და აზროვნებაზედ. მონობაში აღზრდილი და მყოფი ცარიზმის ბატონობის დროს თვითმოქმედების საშუალებას მოკლებული, ჩვენმა ხელმძღვანელმა წრეებმა ვერ გამოიჩინეს საკმარისი უნარი საკუთარი პოლიტიკური ხაზის შემუშავების საქმეში. ჩვენმა ერმა, სოც.-დემოკრატიის სახით, ვერ გაერთო თავი თანამედროვე საერთაშორისო ვითარების მიერ წამოყენებულ საკითხებს და ისტორიულ სტიქიონის სათამაშოდ გახდა. და აი ეხლაც, როდესაც წამოყენებულია საკითხი საქართველოს დამოუკიდებლობის და თავისუფლების შესახებ, ეს ხდება არა თვით ჩვენი საკუთარი ნებისყოფით და მისწრაფებით, არამედ ამ გარეშე, ჩვენგან დამოუკიდებელ და გარდუვალ სტიქიონის მეოხებით, რომელიც იძულებულ ჰყოფს ჩვენთვის ამ ახალს გზაზე დადგომას. ამ გარემოებამ არ შეიძლება არ დააფიქროს ყველა შეგნებული პოლიტიკურად მოაზროვნე ქართველი, რომელსაც ჰსურს იხილოს თავისი ერი თავისუფალი არა მარტო ქაღალდზე, არამედ ფაქტიურად, ძლიერი სულიერად და თავისი აზროვნების სიმტკიცით. თავისთავად იგულისხმება, რომ იმ ერს, რომელსაც არა აქვს საკუთარი პოლიტიკური ნებისყოფა და მუდმივ ყოყმანით, შიშით და ვაი-ვაგლახით უკან მისჩანჩალებს ცხოვრებას, არ შეუძლია დაიცვას თვისი არსებობის ძირითადი ინტერესები და საკუთარი თავისუფლება. დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და თვითმყოფობის ნებით სიმტკიცე აკლდა ჩვენს ერს და მისი ცხოვრების აქამდის ხელმძღვანელ პარტიას — სოც.-დემოკრატიას და ამ ნაკლის შესუსტებას უნდა მიეპყრას ეხლა მაინც ჩვენი ხელმძღვანელი წრეების ყურადღება. ხანგრძლივ მონობაში ყოფნა ბიუროკრატიის ბატონობის დროს შექმნილ გარეშე პირობები, რომელიც მუდამ მაჯლაჯუნასავით აწვა ჩვენს ცხოვრებას და რომელთან ანგარიშის გაწევის აუცილებლობა დიდს ენერგიას ართმევდა ჩვენში გაბატონებულ მიმართულებას, ფრიად ხელს უწყობდნენ ჩვენი პოლიტიკურ-ეროვნულ აზროვნების დაბეჩავებას. მაგრამ ეხლა, როდესაც ჩვენი ერის წინაშე იშლება ახალი პერსპექტივები დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისა, ქართველი ხალხი, ჩვენ იმედი გვაქვს, ჰპოვებს თვის შორის საკმაო შემოქმედებითი ძალას, რომ ამ ძალის მეოხებით გაუძღვეს თვისს მომავალს ახალს გზაზედ ეროვნულ და პოლიტიკური თავისუფლებისა.

ს. იმერი

ახალი გზით

ქართველ ერს ხანგრძლივ ისტორიულ-სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში წილად ჰხვდომია განსაცდელში ჩავარდნა და ეროვნულ ღირსების და თავმოყვარეობის დაკნინებაში ყოფნა, მაგრამ სული ერისა არასოდეს დაცემულა და არ მიუცემია სასოწარკვეთილებას. ურიცხვი მტრების წინაშე დაჩრულად ქედი არ მოუხრია ქართველობას და არც სჩვევია გამარჯვებულისაგან მოწყალების მიღება! ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი შეგნება ავალებდა მამაც ხალხს უკანასკნელი სისხლის წვეთამდე დაეცვა სამშობლოს მიწა-წყალი, ათასგვარი შემთხვევაში უკან არ დაეხია და ეგრძნობინებინა კალისებრ მოზღვავებულ მტრისათვის, რომ საქართველოში შემოხიზვნას ის შეაძლებს ქართველ მოლაშქრეთა გვამების გადალახვით!

ეროვნულ შეგნებას მოკლებული ხალხი ვერ ივარგებს სახელმწიფოებრივ ცხოვრებისათვის, უმეტესად ის ხალხი, რომლის აზროვნება უკიდურესად გაჟღენთილია ინტერ-ნაციონალიზმით და ინტერ-პოლიტიზმით. უკანასკნელ დროის მაგალითებმა რუსეთის და აგრეთვე ჩვენის ყოფა-ცხოვრების მწარედ დაამტკიცა მახინჯად შეთვისებულ კოსმოპოლიტიზმის უნიადაგობა, ხოლო ეროვნულ პოლიტიკისათვის მისი დამღუპველი შედეგები.

რუსეთის სახელმწიფოს ეროვნული პოლიტიკის გახრწნა მაშინ დაიწყო პრაქტიკულად, როდესაც პეტროგრადის მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა საბჭომ რევოლუციის დაწყებისთანავე ცნობილი პროკლამაციით მიჰმართა გერმანეთის პროლეტარიატს და ფრონტზე კი გაახშირა ეგრეთ წოდებული „დაძმობილება". როგორც ვიცით, რევოლუციურ და სოციალისტურ რუსეთის მოწოდებამ მიზანს ვერ მიაღწია, პირიქით მან გამოიწვია „მუშათა კლასის ავანგარდის"—გერმანეთის იმპერიის პროლეტარიატის მიერ დაცინვა, რაც შეეხება ფრონტზე დაძმობილებას, ყველამ უწყის მისი შედეგები ბრძოლის ველზე: „დამეგობრებულმა" გერმანელებმა გაანადგურეს რუსის სოციალისტური ჩხედრობა და ამით დაამთავრეს აღმოსავლეთის ფრონტის ოპერაციები.

ურთიერთ იდეების უარყოფითი შთაგონებით ქართველი ხალხი საკმაოდ ხანია იკვებება. ეროვნულ ნიადაგზე მუშაობა საქართველოში იმ თავითვე „ცუდ ტონად" ითვლებოდა. ჩვენისქვეყნის პოლიტიკურ შეგნებულთა ძალ-ღონე სულ სხვა სფეროში იღვროდა, ქართველი ხალხის და უმთავრესად მისი დემოკრატიის სოციალ-პოლიტიკურ ზრახვათა დაკმაყოფილებას ლამობდნენ ქართველობაში ნაციონალურ იდეალების ლიკვიდაციით. ოცდა ხუთი-ოცდა ათი წლის განუწყვეტელ პროპაგანდამ ნაყოფი გამოიღო და მისი პრაქტიკული შედეგი დღეს იმაში გამოიხატება, რომ ქართველ მასაში შესამჩნევად მისუსტებულია სული ეროვნული თვითშეგნების, მოდუნებულია სახელმწიფოებრივი მაჯისცემა. ბევრი სწორედ სამარცხვინო დაცემა „პათოლოგიურია" იმდენად, რამდენადაც მასში უკუგდებულია ქართველი ხალხის ტრადიციული საომარი ნიჭი და უნარი. „პათოლოგიურია" მოუდგომელი ცინის დაცემა, რადგანაც ეს მოვლენა წარმოადგენს სხვა პათოლოგიურ მოვლენათა ბუნებრივ ყრილს.

აქამომდე საქართველოს ბედ-იღბალს განაგებდა რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის ამიერ კავკასიის ფილიალური განყოფილება, რომელიც უმთავრესად დაინტერესებული იყო რუსეთის საერთო რევოლუციური და სოციალისტურ ფრონტის შენახვით. სამწუხაროდ, საქართველოს ეროვნულ და სახელმწიფოებრივ ცხოვრების წესიერად განვითარებისათვის რუსული პოლიტიკა ფრიად უნაყოფო და გაკოტრებული გამოდგა. მას შემდეგ, რაც ბოლშევიკებმა გაიძულა პირის პირ შეხვედროდით ძველი მოსილე ცენტრალ ევროპის კოალიციას, ცხადია გამოირკვა სრული ევროპის ძველი პოლიტიკის და მიმართულების რადიკალური შეცვლისა, მაგრამ ჩვენი მმართველი წრეების [illegible] დიდად გამოუცდელი [illegible] ის, რაც ექვს არავისში ჰპადედოდა. ორიენტაციის შეცვლა მოაგვიანებულ ცოდვად მიაჩნდათ და ის კი არ ესმოდათ, რა საშინელ საფრთხეს უმზადებდნენ ერის ფიზიკურ არსებობას.

მაგრამ რუბიკონი უნდა გადავლახა, ძველი გზით სვლა შეუძლებელია, რომ შეგვეწინააღმდეგება ქართველი ერი. საქართველოს დამოუკიდებელ სახელმწიფოთ აღიარება აუცილებელ გახდა. საერთაშორისო განწყობილებამ ძველი შეუწყო ქართველ ხალხს განეხორციელებინა მრავალი თაობის იდუმალი ნატვრა.

საქართველოს უზენაესმა პოლიტიკურმა დაწესებულებამ პირასკვნის საკითხი [illegible] გადაწყვიტა, რომლის უდიდეს მნიშვნელობას, შესაძლოა, [illegible] ჰკრძალავდეს: ეროვნულმა საბჭომ საჭიროდ დაინახა საქართველოს სუვერენულ სახელმწიფოდ გამოცხადება!

რ. ინგილო.

საზავო მოლაპარაკება

ჩვენი დელეგაციის ნოტა.

საზავო დელეგაციის თავმჯდომარე ა. ი. ჩხენკელმა 19 მაისს გერმანიის დელეგაციის თავმჯდომარეს გენ.-მაიორ ფონ-ლოსსოვს შემდეგი ნოტა გაუგზავნა:

ბატონო გენერალო! ამიერ კავკასიის დეპეშათა სააგენტომ გადმოგვცა იმ ნოტის ტექსტი, რომელიც სახალხო კომისართა საბჭომ მირბახს გაუგზავნა.

ხსენებულ ნოტის შინაარსის გამო, ამიერ-კავკასიის მთავრობა საჭიროდ სცნობს კატეგორიულად უარ ჰყოს მოსკოვის მთავრობის ნოტაში მოყვანილი ფაქტები. ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა გამოცხადდა და, თქვენ იცით რა პირობებშიაც, სეიმმა ერთსულოვან ვოტუმით, რომელიც საყოველთაო საარჩევნო წესით შესდგა. ამის დამოუკიდებლად ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოს დამოუკიდებლობამ მიიღო სრული დახმარება და სანქცია მხარის დემოკრატიულ ორგანიზაციების მხრით, რომელნიც მცხოვრებთა ფართე მასებს აერთიანებენ ეროვნების გარეშე. ასეთ პირობებში ამიერკავკასიის მთავრობის უფლებამოსილებას არამც თუ არ უარყოფენ მცხოვრებთა ფართე წრეები, არამედ სწორედ ეს წრეები უჩენენ მთავრობას დახმარებას. საპროტესტო მიტინგები, რომლებიც თითქოს იმართება დაბა ქალაქებში და ამის მსგავსი მოვლენები, რაზედაც ზემო მოყვანილ ნოტაშია ლაპარაკი, მოგონილია. ფაქტიურად ამიერ-კავკასიაში მხოლოდ თვითეულ ანარქიულ გამოსვლებს აქვთ ადგილი, რასაც ადგილობრივი ხასიათი აქვს და ბოლშევიკების მიერ არის გამოწვეული, ვინაიდან მათ შეძლება არა აქვთ დაამორჩილონ ამიერ კავკასია. საერთოდ კი ამიერ კავკასიის მთავრობა მოუხედავად საერთო კრიზისისა მთელი მხარის და მთავარ ერების თვალში სეიმთან ერთად, რომლისგანაც მთავრობამ რწმუნება მიიღო, ერთად ერთი საფუძველია სახელმწიფო წესწყობილებისა და ერთად ერთი ორგანოა, რომელსაც უფლება აქვს ამ მძიმე დროში გადასწყვიტოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის საკითხები. ამის გამო უარს ვყოფთ რა იმ ფაქტებს და აზრებს, რომლებსაც მოსკოვის მთავრობის ნოტა შეიცავს, მე გთხოვთ თქვენ ჩემი მთავრობის სახელით რაც შეიძლება მალე შეატყობინოთ ზემო მოყვანილი გერმანიის იმპერიის კანცლერს, აგრეთვე ავსტრო-უნგრეთის და ბულგარეთის მთავრობებს.

გერმანიის საზავო დელეგაციის უფროსის ნოტა ამიერკავკასიის დელეგაციის თავმჯდომარის სახელზე. 21 მაისი

იმ წერილის საპასუხოდ, რომელიც თქვენგან მივიღე 19 მაისს № 330-ით მაქვს პატივი გაუწყოთ, რომ შემდეგი კურიერით იმპერატორის მთავრობას გაუგზავნი თქვენი პასუხის ტექსტს, რომელიც პასუხი იყო 15 მაისს რუსეთის მთავრობის მიერ მირბახისთვის გაგზავნილ ნოტაზე ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობის აღიარების და ბათუმის მოლაპარაკებაში რუსეთის მონაწილეობის შესახებ. ამასთანავე ვსთხოვ მთავრობას, შეატყობინოს ავსტრო-უნგრეთის და ბოლგარეთის მთავრობებს ამიერკავკასიის მთავრობის შეხედულება ამ საგანზე.

ფონ-ლოსსოვი.

გერმანიის დელეგაციის უფროსის ნოტა ამიერკავკასიის დელეგაციის თავმჯდომარის სახელზე. 21 მაისი.

მაქვს პატივი გაუწყოთ თქვენ, რომ 18 მაისს სტამბოლის საიმპერატორო ელჩის დეპეშის თანახმად ბ ნ ჩიჩერინს განუცხადებია გრაფ მირბახისთვის, რომ რუსეთის მთავრობა სიამოვნებით იღებს გერმანიის შუამდგომლობის წინადადებას რუსეთის მიერ ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობის საკითხის გადაწყვეტაში. 19 მაისს გრაფმა ბერნსტორფმა შემდეგი დეპეშა გადმომცა, რომ გერმანიის მთავარბანაკის საგარეო საქმეთა სტატს-სეკრეტარის სახელზე იყო გაგზავნილი. თანახმად მირბახის დეპეშისა რუსეთის მთავრობამ მას შესჩივლა, რომ ამიერკავკასიის მთავრობამ შავზღვისა და აზხაზეთის შორის ურთიერთობას სწყვეტს მაშინ, როდესაც აზხაზეთში საბჭოთა მთავრობას აღიარებენ. რუსეთის მთავრობამ სთხოვა გერმანიას ჩარეულიყო რადგანაც წინააღმდეგ შემთხვევაში რუსეთი იძულებული იქნებოდა საჭირო ზომები მიეღო. მე მირბახს ვუპასუხებ, რომ რუსულ გაზეთების ცნობით რუსეთის მთავრობას განზრახული აქვს შეესიოს ამიერ კავკასიას სოხუმისა და ბაქოს მხრიდან. სრულიად ბუნებრივია, რომ ამ.-კავ. ასეთ პროექტებს ეწინააღმდეგებიან რომლებზედაც აშკარად სწერენ რუსულ გაზეთებში. არავითარი მიზეზი გერმანიის ჩასარევად არ არის. პირიქით გერმანიის მთავრობა ურჩევს რუსეთის მთავრობას ნუ გაალაშქრებს ამიერ-კავკასიაზე. ბოლშევიკებსაც უნდა შეეწყვიტონ სამხედრო მოქმედება ჩრდილოეთ-კავკასიაში და რაც შეიძლება მალე მოაწყონ საზავო მოლაპარაკება ამიერ-კავკასიასთან.

ფონ-ლოსსოვი.

ომი

კარაკლისის დაბრუნება

დილიჯანიდან გენ. ვოზნიჩენკომ 24 მაისს 18 ს. სომხურ ეროვნულ საბჭოს დეპეშით აცნობა, რომ ჩვენ ჯარს უკან დაუბრუნებია კარაკლისი. ჯარის სულიერი განწყობილება [illegible] გამოიცვალა. დეზერტირები მრავლად ბრუნდებიან უკან თოფებით და ტყვიებით.

ოსმალეთის ცნობა.

სტამბოლი. 24 მაისი. სამხედრო ცნობა. პალესტინის ფრონტზე. [illegible] დაზარალებული მტრის ერთი ბათალიონი, რომელიც ჰლამობდა ჩვენი წყების გარღვევას. ასეთივე მედიერგო ერთს აჩქარებულ ესკადრონს, რომელიც მდ. იორდანის ღელეში სცდილობდა ჩრდილოეთის მიმართულებით წამოსულიყო. მდ. იორდანის მახლობლად არტილერიამ მოქმედება განაცხოველა. 21 მაისს ინგლისელი მფრინავებმა მედინაზე 20 ყუმბარა ჩამოაგდეს, მაგრამ ზარალი არ მოუყენებიათ. დარდანელში საჰაერო ბრძოლა მოგვიხდა მტრის მანქანებთან. დანარჩენ ფრონტზე მდგომარეობა ჯერ არ შეცვლილა.

იაპონელები დასავლეთის ფრონტზე

რეიტერის სააგენტო იტყობინება, რომ დასავლეთის ფრონტზე უკვე იაპონელი ჯარები, განსაკუთრებით სატექნიკო ნაწილები გამოჩნდნენ.

ამერიკელი მოხალისენი.

შეერთებულ შტატებში, გერმანელების მიერ დასავლეთის ფრონტზე იერიშების გაძლიერების გამო, დღითი დღე მეტი მოხალისე ეწერება, მარტო ნიუიორკში 200 ათასამდე მოხალისეა ჩაწერილი. მოხალისენი მოითხოვენ, რომ მალე გაგზავნონ საფრანგეთში.

რუსეთი

გ. ნულანსი

დღემდის რუსეთში საფრანგეთის ელჩის გრ. ნულანსის გაწვევის შესახებ პასუხი არ მიუღიათ.

სახალხო კომისართა საბჭომ გადასწყვიტა წინადადება მისცეს საფრანგეთის ელჩს, რათა დასტოვოს რუსეთის საზღვრები, იმ შემთხვევაში, თუ საბჭოთა მთავრობის თხოვნა ნულანსის გაწვევის შესახებ საფრანგეთის მთავრობის მიერ უყურადღებოდ იქნება დატოვებული.

იაპონელ ელჩის პროტესტი

მოსკოვში მყოფმა იაპონელ ელჩმა სენატორ უედამ პროტესტი განაცხადა გარეშე საქმეთა კომისარიატში იმის გამო, რომ საბჭოთა მთავრობამ ციმბირში მყოფ იაპონიის ელჩებს თავის მთავრობასთან მიწერ-მოწერის დროს შიფრიან დეპეშით სარგებლობა აუკრძალა. იაპონელი ელჩი გაეცნო ციმბირის მუშათა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის ოფიციალ ცნობას. ოფიციალი ცნობა გადმოგვცემს, რომ შეპყრობილ იაპონელებს აღმოაჩნდათ ისეთი დოკუმენტები, რომლებითაც მტკიცდება, იაპონელ ელჩების აგენტები სემიონოვის და სხვათა რაზმებთან ერთად საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ მოქმედობდნენ. ამასთან ერთად ელჩები ცდილობდნენ, რომ რუსეთში ისეთი დოკუმენტები ეშოვათ, რომელთაც მნიშვნელობა ჰქონდათ რუსეთის დაცვისათვის. აი ამის გამო საბჭოთა მთავრობამ აუკრძალა იაპონიის ელჩების აგენტებისათვის შიფრიან დეპეშებით სარგებლობა.

ამასთან ერთად იაპონიის ელჩს განუცხადეს, რომ საჭიროა რაც შეიძლება მალე გაიწვიონ რუსეთიდან იაპონიის ის წარმომადგენლები, რომელთაც სახელი გაიტეხეს, წინააღმდეგ შემთხვევაში საბჭოთა მთავრობა იძულებული იქნება შენიშნული ელჩები თავის ინიციატივით გაგზავნოს რუსეთის საზღვრებიდან.

რომანოვები

პეტროგრადში ცნობები მიუღიათ ნიკოლოზ რომანოვის და მის ოჯახის ცხოვრების შესახებ. ამ ჟამად რომანოვები კვლავ ტობოლსკში ცხოვრობენ. ნიკოლოზ მეორე [illegible] ეკლესიაში სიარული [illegible] ძალიან. წინათ [illegible] ჰყავდათ, ეხლა კი 5 ღა ჰყავთ. სასტიკად ეკრძალებათ აგრეთვე შეფის ამალას. რომანოვების ოჯახის თვითეულ წევრს დღეში 5 მანეთი ეძლევა საზრდოდ. რომანოვები დიდ გაჭირვებას განიცდიან, ექიმი ბოტკინი და დერევენკო თავიანთ ფულით ეხმარებიან ნამეფარის ოჯახს. ნიკოლოზი სალამოებს ფრანგულ ინგლისურ წიგნების კითხვაში ატარებს. ნამეფარის ქალები და ალექსანდრა თეოდოროვნა ასული თვითონ იქსოვენ სამოსს. მთელი კორესპონდენცია სასტიკ კონტროლს უძევს.

უკანასკნელი ამბები პეტროგრადიდან

პეტროგრადში სიმშილია. გერმანელები ახლოს არიან პეტროგრადთან. ერთი მათი ნაწილი სდგას სესტორეცკში, მეორე ბელოოსტროვში, რკინის გზით ერთ მხრიდან პეტროგრადში ერთ საათზე მოვლენ, ხოლო მეორე მხრიდან 2 საათზე.

ასეთი ახლო მეზობლობა სრულებითაც არ აწუხებთ სატახტო ქალაქის მცხოვრებლებს. არა სწუხს აგრეთვე გენერალი შვარცი, რომელიც ოლქის უფროსად არის დანიშნული. იგი ირწმუნება, რომ წითელ გვარდიელებზე შეგნებული და მამაცი ჯარისკაცები მას არ ენახავს. რაზმში შედიან უმუშევარი რუსები და ის ფინელები, რომელნიც დამარცხდნენ თეთრ გვარდიელებთან და გერმანელ ჯარის კაცებთან ბრძოლაში. ფინლანდელებმა ესენი თავიანთ საზღვრებიდან რუსეთში გამოდევნეს, და მათ სხვა აღარა დარჩენოდათ რა, რომ შვარცის ლაშქარში ჩაწერილიყვნენ.

ზოგიერთი ფაბრიკა-ქარხანა მუშებითურთ პეტროგრადიდან გადმოტანილია. ზოგი სრულებით არ მუშაობს. ლესნერის და თორნტონის ქარხნები მოქმედობენ; [illegible] ვაი ვაგლახით მოქმედობს პუტილოვის ქარხანაც. თოფის წამლის ქარხნებში კი მეტად ინტენსიურად მუშაობენ.

უმუშევართა რიცხვი აღარ არის დიდი. მათ, ზოგს წითელ ლაშქარში სწერენ, ზოგს ახლად გახსნილ ქარხნებში, ზოგს ბაღეში ამუშავებენ.

ხილის პლანტაციებმა და ბაღებმა მთლად დაჰფარა პეტროგრადის მიდამოები. შესდგა რამდენიმე ათი არტელი. თვითეული ასეთი არტელი ეხვეწება საბჭოს, რომ მას ჰსურს ამდენი და ამდენი მიწის მიღება. ამ საქმეში არა მარტო დემოკრატიული ელემენტი, არამედ ინტელიგენციაც.

პროლეტარიატის ბავშვები პეტროგრადიდან პროვინციებში გაიყვანეს. მათთვის მოწყობილია ახალშენები. მათ სათავეში უდგა პედაგოგიური პერსონალი, უმთავრესად მასწავლებელი ქალები.

ყველა ამისათვის ბოლშევიკებს საკმაო ფული აქვთ. „კერენკები" ბევრი დაიბეჭდეს. ფულს კერძო სტამბებიც ბეჭდავდა. მხოლოდ მაისის 1-ს გამოსცეს დეკრეტი, რომლითაც „კერენკების" ბეჭდვა აკრძალეს.

ქალაქის საბჭო დაითხოვეს. მის მაგივრობას საბჭო სწევს. საბჭოდან გამოყოფილია რამდენიმე კომიტეტი.

პეტროგრადს ეხლა მეთაურობენ ლუნაჩარსკი და ზინოვიევი. ლენინი მოსკოვშია. [illegible] ლენინს [illegible]. დიბენკო მეთაურობდა იმ ანარქისტულ მოძრაობას, რომელიც შექმნილიყო ლენინისთვის დიდი საფრთხე განემზადებინა. ეხლა ეს დიბენკო არის და მის შემდეგ, რაც ლენინმა განაცხადა, რომ იგი სპობს ჯარში არჩევითი წესს, ბევრი მომხრე შეიძინა იმ მანძილზედაც კი, რომელიც მტრულად მას უყურებდა.

წითელი ლაშქარი

„წითელი არმიის" საშუალებით საბჭოთა მთავრობამ რუსეთში ადგენს ჯარს. ამის შესახებ თერგის ყაზახთა ჯარების გაზეთი (18 მაისის ნომერი), „ტერსკი კაზაკ"-ი, რომელიც გამოდის თერგის საბჭოთა მთავრობის დახმარებით, სწერს: „რესპუბლიკის ტერიტორია დაყოფილია რამდენიმე სამხედრო ოლქად, რომელთა სათავეში იქნებიან გამოცდილი, მებრძოლი გენერლები, რომლებიც თითონ აარჩევენ თავიანთ შტაბების უფ-

რისებს. მათ დაენიშნებათ პოლიტიკური კომისრები, რაც იმის გარანტია იქნება, რომ ამ ახალი სამხედრო ორგანიზაციას არავითარი კონტრ-რევოლიუციონური საქმესთან კავშირი არ ექნება. მომავალში უფროსების ხელში იქნება მთელი ძალა-უფლება ჯარის საქმეებისა, რასაც სამხედრო მდგომარეობა მოითხოვს. ჯარი თავისუფალი იქნება მის ცხოვრებაში პოლიტიკის შეჭრისაგან, რამაც ასე გახრწნა წინანდელი ჩვენი ჯარი"...

მაგრამ ამაზე უფრო „საყურადღებო" შემდეგი სტრიქონებია ამ გაზეთში: „არ შეიძლება არ მივესალმოთ იმ მოვლენას, რომ დაბოლოს საბჭოთა მთავრობამ საერთო ენა გამონახა ჩვენი ჯარის საუკეთესო წარმომადგენლებთან სალაპარაკოთ და შეუერთდა მათ ჩვენი ქვეყნის სამხედრო ძლიერების აღდგენის საერთო პირობებში. ამ მხრით მეტად მნიშვნელოვანია, რომ გენერალი ბრუსილოვი უფროსობს იმ ჯარებს, რომლებიც გერმანელ-გაიდამაკელების წინააღმდეგ იბრძვიან, რომ გენერალი რადკო-დმიტრიევი დანიშნულია ჩრდილო-კავკასიის საბჭოთა ჯარების სარდლათ და გენერალ რუზსკის წინადადება აქვს მიცემული დაიკავოს ტექნიკური ნაწილის გამგის ადგილი; და ბოლოს, გენერალმა ალექსეევმა, რომელიც კორნილოვის ჯარებს უფროსობს, თანხმობა განაცხადა შეუწყვიტოს ყველა იერიში მოქმედება საბჭოთა რესპუბლიკის ჯარების წინააღმდეგ. კორნილოვის ჯარების მოქმედების მიზეზად რესპუბლიკის სამხედრო დაცვის საქმის გაჯანსაღების მომასწავებელია. კორნილოვის მთელი მოძრაობა სისხლიანი გაუგებრობის შთაბეჭდილებას სტოვებდა. გენერლები კორნილოვი და ალექსეევი ცნობილნი არიან როგორც საუკეთესო [illegible] და როგორც ჯარისკაცებისათვის, მათთვის რუსის ჯარის აყვავება საკუთარი ცხოვრების საკითხია. მათ რომ საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ მტრული პოზიცია დაიკავეს, ეს იყო უდიდესი გაუგებრობა, რაიც ჩვენი არეული დროის ასე დამახასიათებელი მოვლენაა".

უკრაინის საგეტმანოში

უკრაინის ოკუპაცია

უკრაინის რადა შეთანხმდა გერმანეთთან. ამ შეთანხმების თანახმად, გერმანეთს უკრაინაში ბოლშევიკების წინააღმდეგ უნდა ათი დივიზია თავისი ჯარი გაეგზავნა. თავის მხრივ უკრაინამ ვალად იდო 60 მილიონ ფუთ პურის მიცემა.

ბრესტის საზავო ხელშეკრულების შემდეგ გერმანელთა ჯარები უკრაინისკენ გაემგზავრნენ. სამხედრო მოქმედება უმთავრესად რკინის გზებთან. მათ წინააღმდეგობას უწევდენ ხოლოდ ბოლშევიკური რაზმები. პარტიზანული გამოსვლები არ მომზადარა. გერმანელები იჭრებოდნენ უკრაინის შუა გულში, იპყრობდნენ ქალაქებს და ყველგან თავის ადმინისტრაციას ნიშნავდნენ. ასე დაიპყრეს ხერსონი, ნიკოლაევი, ოდესა, საიდანაც ისინი გამოემართნენ კიევისა, ხარკოვისა და სხვა ქალაქებისკენ.

გენ. ეიხგორნის ბრძანება

უკრაინაში მყოფ გერმანულ ჯარების უფროსმა გენერალმა ეიხგორნმა გამოსცა ბრძანება, რომლის თანახმადაც ყველანი მოვალენი იყვნენ მინდვრების დათესვაში. ამავე ბრძანების თანახმად მემამულეებს უნდა დაბრუნებოდათ ის მიწები, რომლებიც ჩამოერთვათ მე-4-ე უნივერსალით.

მოხდა არეულობა. მაგრამ არეულობის წინააღმდეგ საკმაო ზომებს ღებულობენ. შემოიღეს სამხედრო საველე სასამართლოები.

მინისტრთა კაბინეტის და რადის წევრების შეპყრობა

უკრაინის ცენტრალმა რადამ გერმანელების მთავარი სარდლობას თავის მოქმედებაზე პროტესტი განუცხადა. მაშინ რადაში შევიდა გერმანელთა ერთი რაზმი, შეიპყრო რადის და მინისტრთა კაბინეტის ზოგიერთი წევრი. რადის ყველა წევრები გაჩხრიკეს და აწერეს(?).

ცენტრალ რადის თავმჯდომარე ი. გრუშევსკიმ პროტესტი განაცხადა გერმანულ ჯარების პარლამენტის შენობაში შესვლაზე. მეორე დღეს რადაში გამოცხადდა ვილაც ლეიტენანტი, რომელმაც განაცხადა, რომ „რაზმის მოქმედებას უმაღლესი სარდლობა არ იწონებს". ეს იყო და ეს. გერმანეთმა მარტო ასე მიაქცია ყურადღება რადის თავმჯდომარის პროტესტს.

მოუწვეველი დამფუძნებელი კრება

რამდენიმე დღის შემდეგ, ცენტრალ რადამ გადასწყვიტა, რომ მაისის 12 თვის (ახ. სტ.) მოეწვივნა დამფუძნებელი კრება და მისთვის გადაეცა მთელი უფლება მასისლება(?). მაგრამ დამფუძნებელი კრება ვერ იქნა მოწვეული, რადგან შემდეგი ამბები მოულოდნელად დატრიალდნენ.

პავლე სკოროპადსკი—უკრაინის გეტმანი.

აპრილის 23 (ახ. სტ.) კიევში მოხდა მემამულეთა ყრილობა, ყრილობაზე დაესწრო 6 ათასი კაცი. ყრილობამ მიიღო რეზოლუცია, რომლითაც გამოსთქვამდა კერძო საკუთრების აღდგენის, ბრძოლა მთავრობის შექმნის და სხ. ამგვართა სურვილებს. პირველად ყრილობა კმაყოფილდებოდა იმით, რომ სასტიკად ჰკიცხავდა რადას მის „ლიბერალურ" კურსის გამო, მაგრამ შემდეგ, გერმანელთა მთავარსარდლობის მოქმედებით გაგულისებულმა, გადასწყვიტა რადის პირდაპირ გარეკვა. აქვე ამ ყრილობაზე არჩეულ იქმნა უკრაინის გეტმანი პავლე სკოროპადსკი.

„ტერსკი კაზაკ"-ი ასე ახასიათებს უკრაინის გეტმანს: „გენ. [illegible] პავლე სკოროპადსკი [illegible]. გვარდიის საუკეთესო ოფიცერი. მთელი თავის 46 წლის სიცოცხლე მან გაატარა არა თუ რუსეთში, არამედ რუსეთისათვის. 1915 წ. მან ნამეფარს მოხსენება წარუდგინა, რომლითაც გერმანეთთან ომის შეწყვეტას ურჩევდა. გერმანეთი მას უძლეველად მიაჩნდა. რუსეთის ხანაში(?) ის გერმანეთთან ომში კი არ ზრდილა(?), არამედ გერმანეთთან კავშირში.

სკოროპადსკის მანიფესტი.

სკოროპადსკი იმ მანიფესტში, რომლითაც მიმართა უკრაინის ხალხს, დიდის მადლობით იხსენიებს ცენტრალ სახელმწიფოთა დახმარებას, აღნიშნავს, რომ მათ იხსნეს უკრაინა დაღუპვისაგან, რომ ისინი მედგრად იბრძოდნენ უკრაინის დამოუკიდებლობისათვის.

გლეხების პროტესტი.

ყრილობას დაესწრო გლეხების ნამდვილი წარმომადგენელი 2 ათასამდე კაცი. მიღებულ რეზოლუციის წინააღმდეგ მათ პროტესტი განაცხადეს.

სახელმწიფოებრივი ცვლილება.

გეტმანს სკოროპადსკის თავის განკარგულებაში ჰყავდა გერმანული ჯარები. მის გეტმანად არჩევის მეორე დღესვე შეიპყრეს მთელი რადა და მინისტრთა კაბინეტი.

გეტმანის მთავრობის ცნობა.

„რუსეთის საზავო დელეგაციის მდივან ზარცევს, ახლო შტაბის უფროსს, გეტმანს, ახლო გარეშე საქმეთა მინისტრს. ვადასტურებთ რუსეთის საზავო დელეგაციის მიერ მონაწილე თქვენს რწმუნებულებას და მივიწვევთ აწარმოვოთ საზავო მოლაპარაკება უკრაინის გეტმანის მთავრობასთან უკრაინის საზღვრებზე სამხედრო მოქმედებათა შეწყვეტის შესახებ და საზავო მოლაპარაკებისათვის დროის და ადგილის დანიშვნაზე.

სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე ლენინი.

რუსეთის საზავო დელეგაციის თავმჯდომარე სტალინი.

(„ვლასტ ნაროდა").

მაისის 8. ქ. მოსკოვი.

მინისტრების კაბინეტი

„ნაროდნაია ვოლია"-ს ცნობით, მაისის 22-დან უკრაინაში დანიშნული გეტმანი სკოროპადსკის „გოსპოდარ" არჩეულია მ. ხაბენკო.

მინისტრების საბჭოს თავმჯდომარედ, შინაგან საქმეთა და დროებით ფოსტა-ტელეგრაფის მინისტრად დანიშნულია ფ. ლიზოგუბი. სახალხო განათლების და გარეშე საქმეთა მინისტრად—ნ. ვასილენკო. (კადეტი) ფინანსთა მინისტრად—რჟეპეცკი. ვაჭრობა-მრეწველობისა—გუტნიკი. სადგილმამულო საქმეთა—კიანიცენი. სასულიერო საქმეთა—[illegible]ვსკი. შრომისა—ვაგნერი. ჯანმრთელობისა—ლიუბინსკი. გზათა მინისტრად—ბუტენკო. სასამართლოს საქმეთა—პროფ. მ. ჩუბინსკი. სახელმწიფო კონტროლიორად—აფანასიევი. სახელმწიფო მდივნად—გიჟიცკი. სამხედრო მინისტრის თანამდებობას დროებით ასრულებს მთავარ-შტაბის უფროსი პოლკოვნიკი სლივინსკი.

სამშობლოს

შენ, ტკბილო დედავ იბერიავ, ხარ მზისა დარი!
ხან თუ გვესმოდა ღრუბელთა ჯარი, ხან გედგა დარი.

——

შენ, ტკბილო დედავ იბერიავ, ხარ ღვთისა დარი!
შენთვის აღაგეს გმირთ ტაძარი ამაყად მდგარი,
შენთვის აღმართეს ტანჯულთ ჯვარი ლალის სადარი.

——

შენ, ტკბილო დედავ იბერიავ, ხარ ცისა დარი!
შენთვის მოვაწყეთ სიმთა ჯარი, ხარ ამღლდარი!
რომ შეგვწირავს გული მკვდარი მარად მზად არი.

ან-ბანი.

უცხოეთი

დახმარება რუსეთს

ამას წინად საფრანგეთის პალატის სამხედრო კომისიაში გარეშე საქმეთა მინისტრმა პიშონმა განაცხადა, რომ საფრანგეთმა უნდა იზრუნოს რუსეთის დასახმარებლად. პიშონის სიტყვით, რუსეთში მყოფი 500 ფრანგი ოფიცერი უნდა შეუდგეს რუსულ ლაშქარის მოწყობას. ამასთან პიშონმა ყველასათვის გასაგებად აღნიშნა, რომ ამ მუშაობის ერთად-ერთი მიზანი იქნება ის, რომ რუსეთის ლაშქარმა თავის სამშობლოს ინტერესებისთვის იბრძოლოს.

ებრაული საკითხი

ებრაელთა სახელმწიფო პალესტინაში.

პეტროგრადში ოფიციალური ცნობა მიიღეს რომიდან, რომ იტალიის მთავრობა სავსებით განცხადებით უერთდება ინგლისის დეკლარაციას, რომლის თანახმადაც პალესტინაში ებრაელთა სამეფო უნდა დაარსდეს.

ებრაელ სწავლულთა კონფერენცია.

ბალტიმორში შესდგა ებრაელ სწავლულთა, ტეხნიკების და ინჟინრების კონფერენცია. კონფერენცია შექმნის სრულიად ამერიკის ებრაელთა საზოგადოებას, რომელიც იზრუნებს პალესტინაში ტეხნიკურ მოღვაწეობის აყვავებისათვის.

ქრონიკა

თბილისი.

◆ დღეს 26 მაისს დილის 11 ს. საზაფხულო კლუბის შენობაში დანიშნულია თბილისის ქართველ ვაჭრ-მრეწველთა საზოგადო დამფუძნებელი კრება ყველა წევრებს ვთხოვთ დაესწრონ.

◆ დღეს, 26 მაისს, დილის 10 ს. ქ. წ. კ. გ. საზ. კანცელარიაში დანიშნულია თბილისში არსებულ ქ. შ. წ. კ. გ. საზ. ბიბლიოთეკების (ვერის, ავლაბრის, დიდუბის, კუკიის, ნაძალადევის) სამზრუნველო კომიტეტების წარმომადგენელთა და გამგეთა კრება.

განსახილველი საგნები:

ა. ბიბლიოთეკების ნივთიერი მდგომარეობა.

ბ. ბიბლიოთეკების გამგებლობის სასურველი ორგანიზაცია. დასწრება აუცილებელია.

◆ **ქართული ტექნიკური საზოგადოება.** სთხოვს ქართველ ინჟინრებსა და ტექნიკოსებს გამოცხადდნენ დღეს დილის 11 საათზედ ტექნიკურ საზოგადოების ბინაზედ (ფრეილინის ქ. ეროვნული საბჭო).

◆ **თავდაცვის ფონდი.** შინაგან საქმეთა მინისტრმა ნება დართო საქართველოს ეროვნულ საბჭოს მოაწყოს ერთი დღის ყულაბებით ფულის მოკრება თავდაცვის ფონდის გასაძლიერებლად.

◆ **დახმარება ქართველ ლტოლვილებს.** მთავრობამ 1 მილიონი მან. მისცა ქართველ საქველმოქმედო საზოგადოებას. ამ დღეებში მისცამ კიდევ 3 მილიონი მან.; აქედან 800.000 მან. ქუთაისის ლტოლვილთა და ხიზნის კომიტეტს გადაეზავნება.

◆ **მასწავლებელთა კრება.** დღეს, 26 მაისს, საღამოს სრულ 5 საათზე დანიშნულია ეროვნულ-დემოკრატიულ სტუდენტთა, მოწაფეთა და ყველა პარტიის თანამოაზრე მოსწავლე ახალგაზრდობის საგანგებო კრება საქართველოს დამოუკიდებლობის გამო. დასწრება სავალდებულოა.

◆ **ოსების ყრილობა.** სამხრეთ ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარემ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს შეატყობინა, რომ 28 მაისს ს. ჯავაში სამხრეთ ოსეთის ეროვნული საბჭო იწვევს სრულიად ოსეთის ეროვნულ ყრილობას, რომელზედაც განხილული იქნება შემდეგი კითხვები: 1) მხარის თანამედროვე პოლიტიკური მდგომარეობა, 2) დამოკიდებულება ცხინვალის ამბებთან, 3) როკის საუღელტეხილო გზის გაყვანა და 4) ეროვნულ საბჭოს რეორგანიზაცია.

◆ **ქართული წარმოდგენა.** დღეს დილით ქარ. კლუბში წარმოდგენილი იქნება „და ძმა", რომლის წმინდა შემოსავალიდან 30 პროც. გადაეცემა საქარ. ეროვნულ დემოკრ. პარ. 1-ლი უბნის კომიტეტის სასარგებლოდ.

◆ **გორის სარევოლუციო შტაბი** საყარაულო პოსტებზედ აყენებს გორის მოქალაქეთ. სხვათა შორის საყარაულოთ გაწვეულნი იყვნენ გორის ვაჟთა გიმნაზიის დირექტორი ზაალიშვილი, ექიმი გაჩეჩილაძე და სხ. ბევრ მათგანს თავის დღეში თოფი ხელში არ უჭერია და მის მოხმარებაც არ იციან.

ს. მცხეთა

◆ მცხეთა ლტოლვილებით ავსია. დღეს აქ რამდენიმე სოფელია დაბანაკებული, რის გამოც აუწერელი სიბინძურეა. საჭიროა მიღებულ იქმნას შესაფერი ზომები.

ს. პატარძეული

როგორც პატარძეულში, ისე მთელ გარე-კახეთში პურის მოსავალი ძალიან საიმედო პირი უჩანს.

ძველი გავაზი

ძველ-გავაზის შარა გზაზე [illegible] მოჰკლეს ს. [illegible] მცხოვრები თომა ჩერქეზიშვილი. [illegible] შეიპყრეს. ამავე სოფელში [illegible] სახლი ბოროტ-განმზრახველებმა გაჰქურდეს. წაიღეს 5000 მანეთის ძვირფასი ნივთეულობა.

ბოლშევიკები პეტროვსკში

პეტროვსკი აპრილის დამლევ რიცხვებში აიღეს ბოლშევიკებმა. პირველ შეტაკების დროს დაღესტნელთა რაზმები საკმაოდ მამაცად უმკლავდებოდნენ მათ, ზოგჯერ კიდეც დაახევინეს უკან და ბაქოსკენ აბრუნებინეს პირი, მაგრამ მალე ბოლშევიკებს მაშველი ჯარები მოსვლიათ ტრანსპორტით და ექვს დიუმიანი ზარბაზნებით. ბოლშევიკებში თურქესტანის პოლკის ჯარისკაცებიც ყოფილან. სულ 23 ტრანსპორტით გადმოსხდნენ ნაპირებზე და პეტროვსკს ორი მხრით შემოერტყნენ. დამარცხებული დაღესტნელები გაფანტულან და უთავბოლოდ გაქცეულან ზოგი თემირ-ხან-შურისკენ, ზოგნი კიდევ ჩეჩნეთში. ბოლშევიკებთან მისულს მათს დელეგაციას სასტიკად შეხვედრიან და კატეგორიულად მოუთხოვიათ მთლად იარაღის აყრა და ჩაბარება, თანაც გაცემა მათი აგიტატორებისა. ტყვე აფიცრები იქვე დაუხვრეტიათ, რომ რევოლუციონურ ტრიბუნალისთვის არც კი წარუდგენიათ. ჰპარტავდნენ ყველას, ვიზედაც მცირედი ეჭვი შეიტანეს, რომ მათს საბჭოს არ ემორჩილებოდნენ. ყველა არა-ბოლშევიკები კონტრ-რევოლუციონერია და უნდა დაიხვრიტოსო. ბოლშევიკები მეტად მამაცობას იჩენდნენ უიარაღოთა დახოცვა დახვრეტაში.

მდგომარეობა სპარსეთში

სპარსეთი რომ კარგის თვალით არ უყურებდა რუს ჯარების მოქმედებას მათს ტერიტორიაში, ამას თვით რუსებიც კარგად ჰგრძნობდნენ, მაგრამ თვალნათელი ზიზღი და უნდობლობა [illegible] მაშინ უფრო გამოჩნდა, როდესაც რუსის ჯარებმა დასტოვეს სპარსეთი. რუსეთის პრესტიჟი დაეცა. წყევლა და კრულვით ისტუმრებდნენ მიმავალ ჯარებს, მაშინ როდესაც ოსმალთა ჯარებს აღფრთოვანებით ეგებებოდნენ არა თუ როგორც განმათავისუფლებლებს, არამედ როგორც უფროს ძმებს.

სპარსეთ-ოსმალეთის დამეგობრების და კავშირის შეკვრას უფრო ღრმა საფუძველი აქვს, ვიდრე ეს [illegible] წარმოგვიდგინა პირველ ხანში. ამ კავშირის მეთაური ქუჩუკ-ხანი თავის მოქმედებისა და პოლიტიკის ცენტრად რეშტსა და გილიან იხილის, სადაც დაარსებულია ეგრედ წოდებული კომიტეტი „ისლამის გაერთიანება". იგი ნამდვილი ფილიალური განყოფილებაა ამ სახელისავე ფართოდ გავრცელებულ ორგანიზაციისა, რომელიც აერთებს ოსმალეთისა, სპარსეთისა თუ ამიერ კავკასიის მსხვილ ქალაქებს.

პირველ ხანებში ხსენებულ კომიტეტის ხელმძღვანელი გახდა იგივე ქუჩუკ-ხანი, თავის მეგობრობას არ აკლებდა მას და თანაც იმ დირექტივების მიხედვით იქცეოდა, როგორც სტამბოლიდან მოსდიოდა მას. მალე კომიტეტი იგი გაძლიერდა და თავის ჯარების მთავარ შტაბად გადაიქცა. მის ჯარებს ახლა წესიერი, ორგანიზაციული მოძრაობის ხასიათი მიეცა, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც რუსეთის ტყვეობიდან გამოქცეული გერმანელი ოფიცრები ჩამოვიდნენ და წვრთნა დაუწყეს ჯარისკაცებს. [illegible] სისწრაფით მოახერხეს ახლად ჩამოსულებმა ორგანიზაცია მისის გაწვრთნა და ნამდვილ ჯარად გადაქცევა. მშიერ-ტიტველნი, [illegible] უმუშევრად დარჩენილი მკლავ-ღონიერი პირები მრავლად ეწერებოდნენ ჯარში. შტაბში გაძლიერებული მუშაობა გაჩაღდა. უეცრივ ქუჩუკ-ხანის ხელში რამდენიმე ავტომობილიც გაჩნდა, რის სწრაფ მოძრაობას ასწავლიდნენ იგივე გერმანელი ინსტრუქტორები.

როგორც ხმებია, ქუჩუკ-ხანის ჯარის დანიშნულება ისაა, რომ გერმანელ ოფიცრების ხელმძღვანელობით ოსმალეთ ჯარებთან ერთად გაილაშქრონ ჩრდილოეთ სპარსეთისაკენ, სადაც ინგლისელთა ჯარები მოიწევენ. ჯარს თვით სპარსეთშივე აღმოუჩნდნენ ქუჩუკ-ხანის გარდა საუკეთესო ხელმძღვანელნი, იზათ-ხანი და ისკანდერ-ხანი, რომელთაც საკმაო ნივთიერი დახმარება მისდით სტამბოლიდან. ესენი არიან ფანატიკოსი აგიტატორები, ისლამის მქადაგებელნი, პანისლამისტური იდეის ყველა ახალგაზრდას აღფრთოვანებელნი. მათი რაზმები უკვე საკმაოდ გავარჯიშდნენ და პარტიზანულ ომს ეწევიან თავდასხმით არა თუ ინგლისელებზე, არამედ თვით რუსის ჯარებზეც კი, რომელნიც სპარსეთს ნებაყოფლობით სტოვებენ. არა ერთი სატრანსპორტო კარავანი აქლემებისა მოსტაცეს ენზელთან, რეშტსა და მენჯილთან. მართალია, რუსის ახალი მთავრობა პროტესტს აცხადებს, ქუჩუკ-ხანიც მობოდიშებით უპასუხებს, მაგრამ ყოველ ბოლოს მოსდევს ახალ-ახალი თავდასხმა. მისი რაზმები თითქოს უჩინ-მაჩინის ქუდით დაჰქრიან და იქ ამოჰყოფენ თავს, სადაც მეტი დავლა ეგულებათ.

კი—კო.

„ქართული თეატრის აღორძინება"*)

ჩვენ გაზეთში დ. კასრაძემ ორი წერილი უძღვნა „ქართულ თეატრის აღორძინებას". სწორედ ამ წერილებმა გვაიძულა ხმა ამოგვეღო და ჩვენი შეხედულებაც გაგვეზიარებინა მკითხველისთვის. ვისაც ხელოვნება უყვარს, ნამდვილი თეატრის შექმნა—ის [illegible] დიდი ხანია ნატრულობდა ქართულ თეატრის აღორძინებას. მაგრამ არ შეიძლება დავჩუმდეთ, როდესაც ეს „აღორძინება" უცნაური ელფერით იმოსება, როდესაც აღმოაჩნდა ამ „აღორძინებაში" [illegible] და დიდი ეჭვი, როდესაც „დაწყებულ საქმეში" არა სასურველ სურათს ვხედავთ, არა სასურველ მოვლენას. ყოველივე უცნაურობა და საკვირველება, როგორც მოგეხსენებათ, ჩვენში უნდა მოხდეს. ჩვენ წერილს მხოლოდ ფაქტიურ საბუთებზე ავაშენებთ, საბუთებზე რომელნიც მკაფიოდ გამოხატავენ ჩვენი დრამატულ საზოგადოების ფიზიონომიას. დავიწყოთ თუნდა იქიდან თუ პირველადვე რას გვაძლევს ქარ. დრ.

*) ვინაიდან ამ ახალს საქმეს, რომელსაც ბ. [illegible] წერილი ეხება, დიდი ეროვნული მნიშვნელობა აქვს, რედაქცია მას ადგილს უთმობს, თუმცა ავტორის ყველა დასკვნებს ის არ იზიარებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საზ.—„სრულიად ახალი დასის შედგენას"! ეს მხოლოდ თუ ჩვენში მოხდება, თორემ ჯერ სხვაგან ამის მზგავსი არა ყოფილა რა. დაგვისახელეთ, სადა და ვის შეუქმნია სრულიად ახალი ძალებისაგან ახალი დასი? როდის შექმნა ანდრე ანტუანმა სრულიად ახალი მსახიობები, როდის აღმოაჩინა უცბად, მოულოდნელად ისეთი ძალები, რომ საქმეს გაძღოლოდა? თუ ისევ ძველი ცნობილი მსახიობებიდან არ დაიწყო თავისი რენესანსი. ან სტანისლავსკიმ როდის შექმნა ახალი დასი თავის ახალ თეატრისთვის, თუ ისევ მას ახალ თეატრში უკვე გამოჩენილი ძალები არ შეეყარნენ. თუ გინდ გ. ფუქსმა, გ. კრეგმა, ევრეინოვმა, მეიერხოლდმა და მეინინგინცებმა როდის დაიწყეს თავის საქმე, რომ მათ თეატრში სრულიად ახალი მსახიობნი ყოფილიყვნენ?! თეატრის აღორძინება ახალი დასის შედგენით კი არ ხდება, არამედ დიდი ხნის ევოლიუციით, რეპერტუარის განვითარებით, მსახიობთა ნიჭის ხანგრძლივ შემუშავებით, საუკეთესო ძალების კონცენტრაციით, იდეური სიმბოლით, ახალი გზის ძიებით, მხატვრული ტემპის მიმდინარეობით. არსად არ ყოფილა ძველი ერთი ჩაქუჩის დარტყმით მოსპობილი. პირიქით ძველიდან ყოფილა დაწყებული საქმე, ნელ-ნელა აყვავებული და შემდეგ ახალ გაფურჩქვნილ ძალას ისე ჩაურტყამს სასიკვდილო მახვილი ძველისთვის. მერე რას ეძახით „ძველს" და „ახალს"? ახალი იქნება უსათუოდ ის, ვინც პირველად გამოვა სცენაზე და ძველი კი ის, ვისაც ორმოცი წელიწადი უმოღვაწია სცენაზე? ჭეშმარიტი მსახიობი თავის დღეში არ დაძველდება. შეუძლებელია ნიჭის დაბერება, დაძველება. ნამდვილი ნიჭი მუდამ უკნობია, მუდამ სურნელოვანი. მას ყოველთვის შეუძლიან ახალი ნაკვთები შექმნას ხელოვნების მრავალ ფეროვან წიაღში. „ქართულ დრამატ. საზოგადოებამ უკვე საკმაო ნიჭიერი ახალი ძალები აღმოაჩინაო" მეტად გასაკვირველია. როგორც ეტყობათ ადვილი ყოფილა მსახიობების აღმოჩენა, მერე იმდენ მსახიობთა აღმოჩენაც, რომ შესაძლებელი ყოფილა დიდი დასის შედგენა?! მაგრამ უფრო ნათლად რომ დავინახოთ თუ როგორ ხდება ჩვენი თეატრის აღორძინება, მოვიყვანოთ მაგალითები. ეს მაგალითი კერძო მაგალითია, მაგრამ საზოგადო ინტერესს სრულიადაც არ არის მოკლებული. ამ სტრიქონების დამწერი შეეჯახა იმ მოვლენას, რომელსაც მომავალ ნამდვილ ქართულ თეატრში ადგილი არ უნდა ჰქონდეს. ცოტა მოთმინება იქონიეთ და თქვენ თითონვე გაარჩევთ ავსაც და კარგსაც, უბრალო საქმე, მაგრამ თუ დაუკვირდებით იქნება არც ისე უბრალოდ და გვეჩვენოს?.. აი უკვე რამდენიმე წელიწადია რომ მე არტისტიულ კარიერისათვის ვემზადები. შარშან ენკენისთვის პირველ რიცხვებიდან მოსკოვში სპეციალურად დავიწყე სასცენო ხელოვნების შესწავლა ს. ს. იგნატოვის სტუდიაში, მაგრამ ჩემი მეცადინეობა მეტად ხან მოკლე გამოდგა, რადგან დღევანდელმა უკუღმართმა ცხოვრების პირობებმა ნება აღარ მომცეს სწავლა გამეგრძელებინა. გულდაწყვეტილი დროებით იძულებული ვიყავი ისევ სამშობლოში დავბრუნებულიყავ. სიმართლე უნდა ვაღიარო, რომ სამშობლო სცენაზე შესვლას სრულიად არ ვფიქრობდი, რადგან ამას ბევრი დამაბრკოლებელი მიზეზები ჰქონდა. მაგრამ აი სამშობლოს თითქოს მზემ გაუცინა. მის ბედ-იღბალმა ტრიალი დაიწყო. და მეც გულის განზრახვა გამომეცვალა. თუ რამე უნარი მაქვს—ისევ ჩემს სამშობლოს კეთილდღეობას შევსწირო. ყოველი უმნიშვნელო მცირე ძალაც მეტად საჭირო იქნება მისთვის. ერთ მშვენიერ დღეს გაზეთებში აღმოვიკითხე ქარ. დრ. საზ. განცხადება რასაკვირველია, ფრიად გვესიამოვნა, მაგრამ მაშინვე აღფრთოვანებას არ მივეცით საზღვარი. ვფიქრობდით: მეტად რთული საქმე უკისრიათ და როგორ გაუძლევებიან წილ! მაგრამ ჩვენ მაინც დროს მოვუცადეთ. მივედი საქმის გასაგებად. ვნახე „საზოგადოების" წარმომადგენელი სრულიად ახალი პირი ვინმე გ. ჯაბადარი. სიმართლე უნდა ვთქვათ რომ იგი სრულიად უცნობია როგორც ჩვენში ისე სხვაგან. შევეკითხე, მსურდა გამეგო საქმის ვითარება თუ რა ფარგლებში, ან რა ძალებით აპირებდნენ საქმის გაძღოლას? შეკითხვაზე მკვახე პასუხი მივიღე ბ-ნ ჯაბადარისაგან: „ჩვენ არავის ვაძლევთ პასუხს. ჯერ არც ვამჟღავნებთ ჩვენ გულის ზრახვასო". უცნაური პასუხი იყო. შემდეგ გადავწყვიტე ჩაწერა. ჩავეწერე. დღევანდელმა პირობებმა დროით თბილისი დამატოვებინეს. და ერთხელ პროვინციაში ყოფნის დროს გაზეთში აღმოვიკითხე: დრამატ. საზ. იწვევდა იმ პირებს, ვინც ჩაწერილიყო სტუდიაში, რათა დაენიშნათ გამოსაცდელი წარმოდგენები, უკეთუ არ გამოცხადდებოდნენ, ისინი ჰკარგავდნენ უფლებას გამოსაცდელი წარმოდგენის მიღებას. ეს განცხადება იყო მოთავსებული პარასკევის ნომერში და გამოცხადების დღე შაბათი მეორე დღე იყო დანიშნული (ეს ერთი უთავბოლობა განცხადების მხოლოდ ერთი დღის წინად გამოცხადება). ეს განცხადება მეორე დღეს აღმოვიკითხე. რასაკვირველია, დანიშნულ ვადაზე ვეღარ გამოვცხადდებოდი და ამიტომ მაინცნვე ორი წერილი გაუგზავნე, საიდაც ბ-ნ ჯაბადარს ვატყობინებდი ჩემი საქმის ვითარებას. როგორც მითხრეს წერილებიც მიუღიათ. რამდენიმე დღის შემდეგ მეც ჩაველი თბილისში და გამოვცხადდი. ბ-ნი ჯაბადარი მეუბნება: „უკაცრავოდ, თქვენ გამოსაცდელი წარმოდგენა აღარ მოგეცემათ. დაიგვიანეთ და დროზედ ვერ მოხვედითო". ესეც მეტად გასაკვირველად დამრჩა და ყველა გაიკვირვებს კიდეც, ვინც თეატრალურ საქმესთან ყოფილა დაახლოვებული. მკითხველო, მხედველობაში ნუ მიიღებთ მაგალითად მხოლოდ ჩემს თავს. შენ წარმოიდგინე ჩემს მაგიერად თუ გინდ X თუ გინდ L, აი ან ერთი ან მეორე მიიღის ქართულ დრამატ. საზ. მას შესაფერი ცენზიც აქვს, ცოდნაც, შინაგანი საშუალებაც აქვს სცენაზე სამსახურისა, მაგრამ არის უცნობი, არ იცი რა ნიჭის პატრონია, როგორი უნდა მოგითმინოს გულმა და არ დაინტერესდე, არ გამოსცადო, არ მისცე საშუალება და სახსარი, რომ ნახო რა შეძლების და უნარის მქონეა და ისე მოიშორო, რადგან უბრალო მიზეზის გამო დროით ვერ მოასწრო შენთან მოსვლა! თეატრი ხომ არ გგონიათ რომელიმე ლეგალური დაწესებულება, სადაც აუცილებელი სასტიკი კანონების დარღვევა ადამიანის სასჯელს და ცოდვას იწვევს. როგორ შეიძლება ხელოვნების სფეროში ცხოვრების ტლანქი კანონებით ვიხელმძღვანელოთ. ნუთუ არ უნდა ვიცოდეთ თუ ხელოვნება და განსაკუთრებით თეატრი როგორ კომპრომისებს თხოულობს. ვთქვათ ქართ. დრ. საზ. ასს სულში ორმოცი პირი მიიღო სტუდიაში. შემდეგ მივიდა X-ი. და რადგან „დროით" ვერ მივიდა იმის მიღება და გამოცდა აღარ შეიძლება? ერთიც ვნახოთ ეს X-ი გენიოსია, ამით ხომ შეიძლება დაიკარგოს დიდი ძალა? მე კიდევ მკითხველს მოვახსენებ რომ აქ ლაპარაკი არის საერთო მოვლენაზე და არა კერძოზე. ვშიშობ ზოგიერთებმა სულ სხვანაირად არ მიიღონ ჩემ მიერ მოყვანილი მაგალითი, რადგან ჩვენ გვალაპარაკებს არა ვიწრო ინტერესები, არამედ როგორც დაინტერესებული ხალხი ჰუმანიურ იდეებით გამსჭვალულნი. აი სწორედ ასე და ამ რიგად, სრულიად უხმოდ იქცევა ქართ. დრამატ. საზ. როდესაც მის დაწყებულ საქმეში ასეთი მაგალითები ხდება. „ჯანდაბას ერთი ადამიანი", მაგრამ ვაი თუ ერთი არ იკმარონ და ამისთანა მაგალითები არა ერთი მოეტანინ შიგა.

ვ. გარრიკი·

(დასასრული იქნება)

ექიმი

დონხინი

პარიზის და ბერლინის უნივერსიტეტის ყოფილი დიდი ხნის ასისენტი იღებს თვალის ტკივილებით ავადმყოფებს

დილის 10—12 ს. საღ. 4—7 საათამდე. მიხეილის პროსპ. 76. (საიკინის კბილის საექიმო).

ტელეფონი 7—38.

ექიმი,

მ. ო. ზანდუკელი

ასისენტი მოსკოვის სანატორიუმ-სამკურნალო ექ. ნ. მ. კიშკინის იღებს შინაგან და ნერვებს ავადმყოფთ (ფსიხოტერაპით) სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკეობით ნაშუადღევის 3 ს.—5 საათამდე. ოლღას ქუჩა № 22.

არტისტიული თეატრი

ორშაბათს 27 მაისს

ქ.ქ. ტასო აბაშიძის, ჩერქეზოვის, მ. ურბნელის, მარგველაშვილის, ბ.ბ. ვასო აბაშიძის, ა. იმედაშვილის, ს. ქავიძის, ს. ზაქარიანის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება მხიარული ოპერეტა

არშინ-მალ-ალან

აზიური მუსიკა.

დასაწყისი 8 საათზე. დირიჟორი ბ. ხიმონი.

მზადდება „აშუღ ღარიბი". 1—1628—1

დილის წარმოდგენა

დილით 1 ს. **ქართული კლუბი** დილით 1 ს.

კვირას, 26 მაისს (13 მაისი)

ქართულ დრამატ. დასის მსახიობთაგან წარმოდგენილი იქნება

და-ძმა

ისტორიული დრამა 5 მოქმედებად და 6 სურათად

მონაწილეობენ საუკეთესო ძალები.

წმინდა შემოსავლიდან 50 პროც. გადაიდება საქართველოს ეროვნულ-დემოკრ. პარტიის პირველ უბნის კომიტეტის სასარგებლოდ. ბილეთები დღეიდანვე იყიდება კასაში. დასაწყისი შუადღის 1 საათზე. (3—9574)

საზაფხულო აგარაკი

წაღვერი

მექვს პატივი ვაცნობო პატივცემულ საზოგადოებას, რომ ამ სეზონში ავილე საუკეთესო ადგილზე ცნობილი აგარაკი ქ-ნ ელისაბედ მდივანისა. მსურველს შეუძლია მიიღოს ოთახი სრული პანსიონით. აგარაკში არის ვანები, სუფთა წყალი, პიანინო და სხვა.

პირობების გაგება შეიძლება შემდეგი მისამართით: წაღვერი. იოსებ კიკნაძის პანსიონში. თბილისში ზემელის აფთიაქის მმართველ მიხ. ჩხეიძესთან. ტელეფონი 5—28. 2—1625—2

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქალაქ თბილისის კომიტეტის

ბიურო იმყოფება მთავარ კომიტეტის ბინაზე (სასახლის ქ., № 5, ტელ. 15—73).

ბიურო ღიაა ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

თბილისში მცხოვრებ პარტიის წევრებს ევალებათ მიიღონ სათანადო საუბნო ორგანიზაციებისაგან საწევრო ბილეთები, ურომლისოდაც პარტიულ კრებაზე დასწრება აეკრძალებათ.

კვირას, 26 მაისს (ახალი დროით) დილის 11 საათზე, ქართული კლუბის საზაფხულო შენობაში დანიშნულია

საზოგადო დამფუძნებელი კრება

თბილისის ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირისა

განსახილველი საგნები: 1) მოხსენება საორგანიზაციო კომიტეტის მოქმედების შესახებ. 2) ხარჯთ აღრიცხვა კავშირის 1918 წლისა. 3) არჩევა საბჭოს წევრებისა და მათ კანდიდატებისა. 4) ამორჩევა გამგეობის წევრებისა. 5) ამორჩევა სარევიზიო კომისიის წევრების და მათ კანდიდატებისა.

საორგანიზაციო კომიტეტი სთხოვს კავშირის ყველა წევრებს უთუოდ დაესწრონ ამ კრებას, რადგან როგორც პოლიტიკური ისე საზოგადოებრივი მდგომარეობა ჩვენი ქვეყნისა მოითხოვს ვაჭარ-მრეწველთა შეკავშირებას და მათ საზოგადო სარბიელზედ გამოსვლას.

საორგანიზაციო კომისია.

(5—1624—5)

წიგნების გამომცემელ

ქართველთა ამხანაგობისაგან

ამხანაგობის წევრთ, ვისაც ერთ პაიზე მეტი აქვს, ზედმეტი პაიები შეუძლიათ წარმოადგინონ მიმდინარე წლის პირველ ივნისის შემდეგ და მიიღონ ხელდი 50 მან. და ზედმეტი 250 მან. ხოლო თითო პაის პატრონებმა თავთავიანთი პაები უნდა წარმოადგინონ და მიიღებენ ძველი პაების მაგივრათ ახლებს 300 მ. ღირებულს. პაები უნდა წარმოადგინონ თვით პატრონებმა ან გარეშე პირებმა ხოლო შესაფერი შემაწმუნებელი რწმუნების წერილებით. გარდაცვლილ პატრონების მემკვიდრეებმა უნდა წარმოადგინონ შესაფერი მოწმობა მემკვიდრეობისა. შემდეგ პაების გამოცვლისა დანიშნული იქნება ვალებისაგან და ადმინისტრაციისაგან განთავისუფლებულ ამხანაგობის საზოგადო კრება. მისამართი: თბილისის სამეურნეო ბანკი (სასახლის ქუჩა) ბ. სოფრომ ტერუაშვილს.

3—3 ადმინისტრაციის თავმჯდომარე ალ. ჯაბადარი.

სამკურნალო

სამხედრო სპეციალისტ-ექიმების—გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

დიდ განჯის ქუჩა № 8. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად, ტელ. № 481.

ექიმი ასპისოვი—ყელის, ყურის და ცხვირის. ყოველდღე 12—1 საათამდის.
ექ. ახვლედიანი—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. ყოველდღე 11—12 ს.
ექ. ბელდანი—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. ყოველდღე 10—11 ს.
ექ. ჩუდნოვსკი—ნერვების, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკეობით 12—1 საათ.
ექ. ერმოლაევი—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. ყოველდღე 1—2 ს.
ექ. ბოშოვსკი—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 12—1 ს.
ექ. ვაშჩენკო—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. ყოველ დღე საღ. 3—4 ს.
ექ. სუროვცოვი—შინაგან და ბავშვთა ავადმყოფობის. ყოველდღე 4—5 ს.
ექ. ჰეინაც—თვალების ავადმყოფობის. ორშ., ოთხშ. და პარასკეობით 2—3 ს.
ექ. ივანოვი—თვალების ავადმყოფ. სამშაბათობით, ხუთშაბათობით, შაბათობით და კვირაობით 2—3 ს.
ექ. უალამძაროვი—ქალთა და საბებიო. ყოველდღე 1—2 ს.
ექ. ნოვიცკი—ქალთა და საბებიო. ყოველდღე 2—3 საათ.
ექ. ქალი იოხელიანი. ქალთა და საბებიო. ორშ., ოთხშ. და პარასკ. 11—12 ს.
ექ. ქალი ფირალოვი—ქალთა და საბავშვო სამშაბათობით, ხუთშაბათობით შაბათობით და კვირაობით. 11—12 ს.
ექ. შამაში—ქირურგიული (დოსტაქარი). ყოველდღე 11—12 საათზე.
ექ. ფირალოვი—ქირურგი. ყოველდღე $12^{1}/_{2}$—$1^{1}/_{2}$ საათამდე.
ექ. ბარნაშვ-ტროცკაია—სალოსტაქრო ავადმყოფ. ყოველდღე 2—3 საათ.
ექ. ცანდერი—სალოსტაქრო ავადმყოფ. ყოველდღე 4—5 საათ.
ექ. ძიძიშვილი—კანის და ვენერიულ ავადმყოფობის. ყოველდღე 12—1 ს.
ექ. არახინევი—კანისა და ვენერიულ ავადმყოფობის 4—5 საათ.
კბილის ექ. ალიხანოვი—ყოველდღე 10—12 საათ.
კბილის ექ. ნურალოვი—ყოველდღე 3—5 ს.

ოპერაციები მორიგებით, კონსულტაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ანალიზი, ჰიპნოზი, მოსამსახურეთა და ძიძების გასინჯვა, სათვალეების შერჩევა ფასი დარიგებისათვის 1 მ. 50 კ. 15—4

საქ. ერ. დემ. პარტიის I რაიონის კომიტეტი

გადავიდა ახალ ბინაზე

ოლღას ქუჩა სახლი მდივნისა № 28 კოოპერატივ „დახმარების" გვერდზე.

ბიურო ღიაა ნაშუადღევის 11 საათიდან 2 საათამდე და საღამოს 6-დან 8 საათამდე. კვირა უქმე დღეებში გადება დაკეტვას შემთხვევითი ხასიათი აქვს. 3—3

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

სამკურნალო

უფასოდ ავადმყოფთათვის

ექიმ ი. მ. მძინარიშვილის და ლ. მ. ნაზარეტიანის

სამკურნალოში იღებს კბილის საექიმო კაბინეთი ხელოვნურ კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით.

მიხეილის პროსპექტის და („კიროჩკინის" ქუჩ. კუთხე № 22 შესავალი კიროჩკინი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87.

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე.

ვენერიულ ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე.

ღარიბები მიიღებიან კვირაობით, 10—12-მდე უფასოდ.

ხამქ[illegible] ალო კაბინეთი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის

კეკელიასი

იღებს სიფილისისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება ქალებთა და ბავშთათვის 4—5 დანარჩენები 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნაეტ"-ს პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი ალ. ქალვებთა კლინიკისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელე № 17—21.

ექიმი

მ. წინამძღვრიშვილი,

ყ. ორდინატორი ხარკ. უნივ. და სამედიც. ინსტ-ის შინაგან სნეულებათა კლინიკებისა. გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულებიანს სპეციალურად. იღებს: დილით 10—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე, ყოველ დღე, გარდა კვირისა. ელისაბედის ქუჩა № 7, ვორონცოვის ძეგლის ახლო, სასტუმრო „ბო-მონდის" პირდაპირ. თ—1018—42

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა (ხელოვნური პნევმოტორაქსი) ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 4—6 საათამდე.

მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11. თ—1536—23

ექიმი

დიმიტრი (რამინ) იოსების ძე

ჟორდანია

სწამლობს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები, სისხლ ნაკლებობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი საღამოს 5—7 საათ. კვირის გარდა.

გორის ქუჩა № 6, დიდუბე.

ტელეფონი 14—37

1თ—960—51